

Az ünnepi megemlékezések után előléptetésekre, kitüntetések, elismerések emléklapok átadására került sor.

A Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere

a Szolgálati érdemjel arany fokozatát

dr. Szánki László

mk. alezredesnek és

Alabér László mk. alezredesnek;

ezüst fokozatát

Kakuk Zoltán mk. alezredesnek;

bronz fokozatát

Mihalik József mk. alezredesnek és

Szűcs Attila főtörzsőrmesternek

adományozta.

I. osztályú Honvédelemért kitüntető címet **Hunyadi György** közalkalmazottnak, III. osztályú Honvédelemért kitüntető címet **Németi László**-nak adományozott.

50. születésnapja alkalmából díszított adományozott **Várszegi Lajos** mérnök alezredesnek.

A Honvéd Vezérkar főnöke előléptette alezredessé **Zsilvölgyi Csaba** őrnagyot.

Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság parancsnoka tárgyjutalomban részesítette **Farkasné Rónai Mária** mérnök őrnagyot és **Kis Péter** zászlóst.

A Magyar Honvédség Térképész Szolgálat főnöke a Magyar Katonai Térképészet megalakulásának 85. évfordulója alkalmából Rédey-emléklapok átadására adományozott **Szabóné dr. Szalánczi Erika** egyetemi adjunktusnak és **Paskó Attila** mk. alezredesnek.

Az állománygyűlés hivatalos része után a Honvédegyüttes és a Budapesti Helyőrség Zenekar színvonalas műsorral köszöntötte az ünneplő közönséget.

A jubileumi megemlékezés a Szózat hangjaival ért véget.

Az ünnepi állománygyűlést követő fogadáson **dr. Szenes Zoltán** altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnöke mondott pohárköszöntőt, melyben méltatta a katonai térképészek Magyar Honvédségben belüli és a NATO tagságból adódó feladatok végrehajtásában elért eredményeit.

Dr. Szánki László mérnök alezredes

HOZZÁSZÓLÁS AZ „IRÁNYELVEK A BIRTOKRENDEZÉSEK VÉGREHAJTÁSÁHOZ” C. CIKKHEZ (GK 2002/6. SZÁM)

A Geodézia és Kartográfia LIV. évfolyam 2002. évi 6. számában jelent meg **dr. Fenyő György** és **dr. Szabó Gyula** cikke a címben megjelölt témában. E cikkben leírt irányelveket elfogadva, azokkal egyetértve kívánok még néhány javaslatot tenni a leírtak bővítése, esetenként újabb gondolatok felvetése céljából.

Az I. fejezet előkészítő, szervező munkái cím alatt azon meghatározáshoz, hogy a „birtokrendezési eljárásra sor kerülhet a.) ...lakossági kezdeményezésre, a birtokrendezésben érintett földtulajdonosok javaslatára” leírás mellett célszerűnek látnám felvetni az új szervezeti társulásokat is, akiknek – az egységes termelés, feldolgozás és értékesítés miatt – a használatában nagy mennyiségű használatba adott és bérelt terület van.

A megjelölt cikk az I. fejezet előkészítő, szervező munkák cím alatt azon megjelölésnél, hogy a birtokrendezési eljárásra sor kerülhet c.) pontjában azt írja, hogy „...a földhivatal hivatalból is megindíthatja ezt az eljárást”. Ehhez csatlakozva javaslom, hogy a hivatalból való megindítás (elrendelése) csak köz-, illetőleg közösség érdekében történhessen. Ilyen érdekek lehetnek például:

- szétszórta, területi mértékűknél fogva művelésre alkalmatlan parcellák összevonása, művelhető táblába (tagokba) vonása miatt,
- természetvédelmi területek kialakítása miatt,
- rendezési, fejlesztési, melioráció stb. tervek végrehajtása miatt,
- nagy beruházáshoz kapcsolódó kisajátítás elkerülése miatt,
- közérdekű erdőtelepítés, erdőtelepítés és fásítás elrendelése miatt,
- községi (városi) közös terület, közös legelők kialakítása miatt,
- cél- és gazdasági területek kialakítása miatt,
- erózió, defláció megakadályozására, vizes területek megszüntetése miatt,
- és vízügyi érdekek (pl. víztározók létesítése) miatt.

Az ezt követő részben azt írják a szerzők a cikkben, hogy a kérelem vagy hatósági döntés alapján a birtokrendezés elrendelhető az adott település külterületének egy részére, egy dűlőre, és elrendelhető a település teljes területére is. Én a külterület egy részére kiterjedő rendezésnek a részleges birtokrendezés nevet adnám, míg a település teljes területére kiterjedő rendezésnek az általános birtokrendezést.

Mindemellett érdemes lenne elgondolkodni azon is, hogy szükség lehet az egymás mellett lévő települések

csatlakozó határán elhelyezkedő területek (be- és kibírók területei) egyidejű rendezésére is. Ezért szükség lehet a több községre kiterjedő engedélyezésére és elrendelésére is.

Ezen túl az is előfordulhat majd, hogy idővel a már rendezett területeken is további hatósági rendezést kellene végrehajtani. Ezt lehetne engedélyezni, elrendelni kiegészítő rendezés cím alatt.

Mind a kérelem alapján, mind a hatósági döntés alapján elrendelt rendezés során külön célszerű vizsgálni és rendelkezni a rendezendő területbe eső erdők birtokrendezéssel együttes vagy külön rendezéséről, illetőleg azok rendezésből való kihagyásáról.

A III. fejezet 2. pontja utolsó bekezdésében a szerkesztő már utalt arra, hogy „a birtokrendezésbe bevonható csereterületek és a Magyar Állam nevében eljáró szervezet tekintetében már indokolt figyelembe venni a Nemzeti Földalap elnevezésű új jogintézményt is.” Ehhez az utaláshoz is kapcsolódva, a cikk I. fejezetének előkészítő és szervezési munkák cím alatti azon felsorolás közé, hogy az igényfelmérés során mely szervezet javasolja megkeresni a különböző információk érdekében, ide javaslom felvenni a helyi Birtokhasznosítási Bizottságokat is.

Az I. fejezet 1. pontjában az előkészítés alapja és dokumentuma cím negyedik bekezdésében azt írják a cikk szerzői, hogy „a tanulmányterv foglalkozzék a külterület nagyságával, a külterület művelési ág szerkezetével, a birtokszerkezettel és annak jellemző adataival”.

Ez utóbbi összefoglaló név alatt leírt birtokszerkezet megfogalmazásakor célszerűnek látnám felvenni, hogy már az előkészítés során is meg kell vizsgálni

- az egységes kezelésben lévő legelő területeket;
- a község (város) fejlesztésre kijelölt vagy szóba jöhető (belterületbe csatolni tervezett utak, egyéb kialakítására szolgáló) területeket;

- a sportpályák területét;
- a temetőket, azok fejlesztési lehetőségeit;
- az egyházi földeket;
- a pedagógus földeket;
- az iskola-földeket (iskolai gyakorló kerteket);
- a csak erdősítésre alkalmas területeket;
- a víztárolókat, halastavakat, azok kialakítására tervezett területeket;
- az árterek területeit;
- az ipari területeket, az ipari parkok területeit;
- a hulladék-lerakókat;
- a szociális földprogramban résztvevő területeket;
- a zöldséges és konyhakertek területeit;
- a gyümölcsösöket és azok telepítésére alkalmas és kijelölt területeket;
- a korábbi zártkerti területeket;

- a tanyák helyét, elhelyezkedését (a tanyabokrok területeit);

- a vízügyi kezelésben álló területeket;
- az öntözésre berendezett területeket;
- a halastavakat;
- a komló ültetvényeket;
- a faiskolákat és csemete-kerteket;
- a természetvédelmi területeket;
- a pincehelyeket, pincéket;
- a műemléki helyeket, emlékhelyeket;
- a meddőhányókat;
- a rekultivált területeket;
- a közérdekű külsőségeket;
- a 6000 m² alattiak területeit és elhelyezkedését;
- a 30 ha-on aluliak területét és elhelyezkedését;
- a 30 ha feletti területeket;
- az erdőket.

Mindezen túl célszerű lenne a tanulmánytervnek foglalkozni azzal is, hogy a birtokrendezés mire terjedhet ki, és mire nem, illetőleg, hogy a rendezésből mit kell kihagyni. Így például a rendezésből (csak példázóan) ki kellene hagyni:

- a belterületet;
- a tanyákat, a rendezés időpontjában meglévő területükkel és a hozzájuk bevezető utakkal együtt;
- az egyéb épületeket (objektumokat), ugyancsak a hozzájuk tartozó területtel és a bevezető utakkal együtt;
- a szigorúan védett természetvédelmi területeket;
- az összefüggő tömböt alkotó 6000 m² alatti tömbös területeket (veteményes kerteket, kenderföldeket stb.);
- az üdülő vagy horgásztanyás területeket;
- a épített közlekedési utakat, vasutakat;
- a folyókat, tavakat;
- a vízügyi létesítmények (épületek, töltések, csatornák, árvédelmi-erdők stb.) által elfoglalt területeket;
- a rendezést követő tíz éven belül igénybeveendő (kiszajátítandó) területeket, így pl. a leendő autópályák területeit;

- a különleges gazdálkodásra (alagcsövezés, öntözés, vízhasznosítás, tógazdálkodás stb.) berendezett nagyobb területeket;

- a homok-, kavics-, agyag- és kőbányákat, a bányatelepeket, az ásványforrásokat, az ipar- és gyártelepeket, a malmokat, a rév- és vámhelyeket (a fenntartásukra szükséges területtel).

Mindezekon túl azt is elő kellene írni, hogy a tanulmányterv foglalkozzon azzal is, hogy melyek azok a területek, amelyek csak előzetes hozzájárulással vonhatók rendezésbe. Ilyenek lehetnének például:

- az 1994. évi LV. tv. alapján (1994. július 1-től) végrehajtott önkéntes földcserével érintett területek a

cserétől számított tíz évig csak az érintett tulajdonos előzetes hozzájáruló nyilatkozata alapján lehetnének elmozdíthatók a helyükről;

- a települések rendezési tervében a birtokrendezési eljárástól számított tíz éven belül, igénybe venni (kiszájtítani) szándékozott területek (amelyeket csak a területi főépítész hozzájárulásával lehetne a rendezésbe bevonni);

- a természetvédelmi területek, az illetékes I. fokú természetvédelmi hatóság hozzájárulásával;

- a korábban fel nem sorolt vízügyi területek, az illetékes elsőfokú vízügyi hatóság hozzájárulásával;

- az erdőterületek, az illetékes Állami Erdészeti Szolgálat hozzájárulásával;

- a szőlő és volt zártkerti területek, vagyis a hegyközségek működési területei az illetékes hegybíró (vagy hegyközségi tanács) hozzájárulásával (lásd a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. Tv. 38. § /f. pont és 39. § /b és /c pont).

A hozzájárulásokat ugyancsak a rendezési engedély kiadása vagy az elrendelés kiadása előtt kellene beszerezni.

A hozzájárulás megtagadása esetén az érintett terület a rendezésbe nem lenne bevonható, illetőleg arra a rendezés nem lenne kiterjeszthető. Ha valamely szervtől hozzájárulást kell kérni, és ha ezt a hozzájárulást az érintett a területrendezéshez megadta, úgy ezt a szervet is be kellene vonni a rendezést végrehajtó szervezetbe.

Az előzőeken túl csak a tulajdonos beleegyezésével vagy tiltakozása hiányában lenne bevonható a rendezésbe

- az olyan terület, amely a rajta folytatott mezőgazdasági üzem miatt önálló tagnak tekinthető, vagy egységes gazdasági területet alkot;

- továbbá a település belterületével összefüggő lekerített külbirtok;

- a komló és fűzfatelep.

Ezek a területek a rendezésbe a tulajdonos beleegyezésével sem lennének bevonhatók, ha a bevonásuk a rendezés célszerű keresztülvitelét gátolná.

A rendezésbe bevonhatók lennének még a bebírók (más településen lakók) területei is, ha nem képeznek önálló egységet. Ezeknek a bebíró személyeknek a rendezendő településen lévő területeit csak akkor lehetne kiadni a másik település területén, ha az összevonás (rendezés) egyidejűleg a csatlakozó település területére is kiterjed, kivéve, ha a csere önkéntesen történne. Bevonhatók lennének még a rendezésbe a tartós használatba adott termőföldek is (ugyanis ezek tulajdonjogát – kérelemre – a használó bárkikor megszerezheti), ezek a földek a tartós használatba adó előzetes hozzájárulásával a tartós használ-

lattal rendelkező tulajdonához lennének csatlakozhatók.

Az I. fejezet 1. pontja nyolcadik bekezdése kidolgozásánál a különböző földek értéke, illetve értékkülönbözete megállapításánál esetleg alkalmazni lehetne az 54/1997. /VIII. 1./ FM rendeletben foglaltakat is, mely a jelzőlog-hitelnél a termőföld értéke meghatározásáról szól.

Az I. fejezet 1. pontja kilencedik bekezdése kidolgozása során a rendezési költségek kalkulációjánál figyelembe kellene majd venni azt is, hogy az állam mennyiben járul hozzá a rendezés költségeihez. Ez az összeg az illetékes Megyei Földhivatal számlázása alapján kerülhetne közvetlen leutalásra a földhivatal számlájára.

Ez az állami hozzájárulás (a végrehajtáshoz), magán kérelmezésnél 50–60 % állami, az elrendelésnél 80–100 % állami, míg az elrendelésnél a zöldleltárhoz és egyéb térítéshez 50 % állami lehetne.

E mellett biztosítani kellene, hogy a rendezés végrehajtásához előlegként az illetékes Megyei Földhivatal az állami támogatásból a földhivatal elkülönített számlájára lekérhesse az FVM Költségvetési Főosztálytól a várható költség 50 %-át.

A III. fejezet a birtokrendezés végrehajtása című rész 1. pontjában azt írja, hogy „a települési önkormányzat jegyzője által összehívott közgyűlésen kell megválasztani azt a bizottságot, amely a birtokrendezés területi szerve lesz, ...”. A Bizottság létszámát kb. öt főben javasolják megállapítani. A megjelölt elnök (földhivatali dolgozó) mellett tagként javaslom a bizottságba a helyi önkormányzat egy tagját, a Mezőgazdasági Bizottság elnökét, a Birtokhasznosítási Bizottság elnökét, a helyi mezőgazdasági nagyüzem megbízottját és a földműveléssel foglalkozók (közgyűlésen választott) képviselőjét. Nagyobb természetvédelmi terület esetén a természetvédelmi hatóság, erdő esetén az állami erdészeti szolgálat, vízügyi terület kialakítása (víztározó létesítése) esetén az illetékes vízügyi szervezet képviselője lehetne állandó vagy ideiglenes bizottsági tag.

Az irányelvek III. fejezet utolsó bekezdése leírja, hogy „a tervezés szempontját még további számos érv befolyásolhatja, mindenek előtt a vonatkozó (kiadandó) jogszabály”. Ezen leíráshoz kívánok csatlakozni néhány olyan felvetéssel, amelyet a birtokrendezés elvei című részben bedolgozhatónak tartok. Ezek az alábbiak:

- Birtokrendezést csak ott lehetne végrehajtani, ahol befejeződött a korábbi (bármilyen célú) rendezés tulajdonjogi bejegyzése és térképezése.

- A birtokrendezési eljárást meg kell előznie a termőföldről szóló törvényben meghatározott önkéntes földcserének.

- A hatósági birtokösszevonási eljárással már érintett területen öt éven belül újabb hatósági birtokrendezést végrehajtani nem lenne szabad, vagy újabb hatósági birtokrendezési eljárást végrehajtani nem lehetne.

- A törvényben meghatározandónak tartom én is a minimális nagyságú megmozdíthatatlan (kötelezően helyén hagyandó) tábla nagyságot (mely vagy öt hektár, vagy a feletti terület lehetne), vagy mindenkor a helyi Birtokrendező Bizottság határozhatná meg.

- A rendezésbe bevont területen kívül cserét csak megegyezés alapján lehetne adni.

- Segíteni kellene a tangazdaságok, célgazdaságok és víztározók, valamint a községi (közös) legelők területének kialakulását. A közérdekből elrendelendő rendezéseket elsősorban ezeken a helyeken kellene kezdeményezni.

- A rendezés során meg kellene állapítani az erőssorrendet. (Az erőssorrendnek lehetne például tekinteni a hozzászólással érintett cikk III. fejezet 3. pont alatti tervezés szempontjait, elvei része második bekezdéséhez kapcsolódó 1–6. pontjaiban foglaltakat.)

- A rendezés során az erőssorrend figyelembevételével kellene tárgyalni az érintettekkel; első lépésként cserére kellene ajánlatot tenni, s ha ez nem vezet eredményre, úgy ki kellene jelölni részükre a csereterületet.

- A termőföldről szóló törvény alapján 1994. július 1-jétől végrehajtott önkéntes földcserével érintett ingatlant a tulajdonos hozzájárulása nélkül kicserélni nem lehetne.

- Új út (esetleg levezető árok), csatorna létesítése esetén az új út az érintett új tulajdonosok közös tulajdonába kerüljön.

- Biztosítani kellene a családhoz tartozók földje és a szívességi használatához tartozó földek összevonását, együttes rendezését.

- Meg kellene könnyíteni a tanyák, a farmgazdasági és egyéb termelési központok kialakítását.

- Lehetőséghez mérten biztosítani kellene a helyén maradást.

- A rendezés alatt önkéntes földcsere is végrehajtható legyen.

- Tábla, tag kialakítás csak a lejtőkre merőlegesen történhessen.

- Csak az átvezetett művelési ágat lehessen figyelembe venni a rendezés során, ezért a rendezés előkészítésekor gondoskodni kellene azok – tényleges állapot szerinti – átvezetéséről.

- Szabályozni kellene, és a rendezés során lehetőséget kellene adni arra, hogy új közös legelők alakulhassanak ki, vagy a régiak bővíthetők, kicserélhetők legyenek.

- A törvényben meg kellene határozni a nagy számú közös tulajdonban állók ingatlanai kicserélése esetére a hozzájárulás szabályait.

- Ugyancsak dönteni kellene a nagyszámú bérletet gyakorlók helyzetéről, jogállásáról.

- Birtokbaadás csak a gazdasági év végén lehessen.

- A rendezés során csak az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdon legyen figyelembe vehető (az úgynevezett zsebszerződések nem).

- A hatósági birtokrendezést nem akadályozhatja a földön fennálló

- elidegenítési és terhelési tilalom, tartási vagy életjáradéki jog, jelzálogjog, haszonélvezeti (özvegyi) jog, magánszemélyek, szövetkezetek, szervezetek szerződésen alapuló haszonbérleti joga,

- egyéb korlátozás (pl. telki szolgalmi jog, bányaszolgalmi jog).

E jogok és tények átszállását a csereföldre biztosítani kell.

Kívánom, hogy ezen jószándékú javaslataim segítségével elő a tervbe vett (most már tényleg szükséges) birtokrendezési szabályozást.

*Dr. Azari Bertalan,
a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földhivatal
ny. földhasználati osztályvezetője*

ICA VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGI ÜLÉS PRÁGÁBAN (2004. JANUÁR 23–25.)

A Nemzetközi Térképészeti Társulás először tavaly Budapesten tartott olyan egyesített ülést, amelyre az alelnökökön kívül, minden bizottság vezetőjét is meghívták. Úgy tűnik a sikeres budapesti rendezvény példát mutatott, és az ICA ezentúl rendszeresen fog ilyen egyesített üléseket rendezni. 2003 augusztusában, Durbanban rendezték meg az ICA tisztújító közgyűlését, az alelnökök nagy része mellett az ICA elnökének személye is megváltozott. A bizottságvezetői posztokon is jelentős változások voltak.

A mostani prágai összejevetelt Milan Konecny, az ICA új elnöke szervezte. A két és fél napos rendezvény első napján az elnökség tanácskozott, megvitatták a most elfogadott 15 éves stratégiai tervet. A bizottságvezetőkkel kiegészült társaság első találkozási lehetősége az esti városnézés volt. Sokunk számára emlékezetes marad az egyórás városnézés a prágai várban a -15 fokok hőmérséklet miatt.

A teljes szombati nap fő témája az volt, hogyan lehet a stratégiai tervet érvényesíteni a bizottságok munkájában. Az alábbi előadások hangzottak el.